

Zasób

Zasób Archiwum Państwowego w Płocku (Centrali) stanowi 1064 zespołów archiwalnych liczących 185533 j.a., tj. 1964,35 mb. akt (stan na dzień 31.12.2013 r.).

Na zasób ten składają się:

1. Akta miast: Płocka (z lat 1808-1950 [1952]), Gąbina (1812-1850 [1952]), Gostynina (1872-1950), Sierpca (1917-1950 [1951]), Raciąża (1883-1950 [1951]) i Wyszogrodu (1862-1950). Niewątpliwie szczególne miejsce w tym zbiorze zajmują bardzo liczne akta miasta Płocka - ze względu na rolę jaką odgrywało miasto w historii Mazowsza Płockiego. W archiwaliach miejskich Płocka z pierwszej połowy XIX wieku spotkać można odpisy przywilejów nadawanych miastu przez panujących. Najliczniejsza spuścizna po działalności władz miejskich Płocka pozostała z okresu 1868-1914 (ok. 21 tysięcy tomów), ale zainteresowanym problematyką międzywojenną archiwum może także zaoferować pokaźną dokumentację, liczącą ponad 6 tysięcy tomów.

2. Akta z okresów zaboru pruskiego i Księstwa Warszawskiego tj. szczątkowe pozostałości po funkcjonowaniu Kamery Wojennej i Domen w Płocku z lat 1796-1806 i Prefekcie Departamentu Płockiego z lat 1808-1816.

3. Akta płockich władz wojewódzkich i gubernialnych oraz powiatowych z lat 1816-1914. Grupę te tworzy kilkanaście zespołów zróżnicowanych pod względem ilościowym. Obok dużych zbiorów pozostałych po działalności takich władz jak: Płocka Komisja Wojewódzka, Płocki Rząd Gubernialny, Kancelaria Gubernatora Płockiego, Płocka Izba Skarbowa, znajduje się szereg mniejszych, ale nie mniej ciekawych zespołów, dających obraz życia politycznego, społecznego i gospodarczego guberni m.in.: akta Gubernialnego i Powiatowych Zarządów Żandarmerii, Gubernialnego Starszego Inspektora Fabrycznego, Urzędu Lekarskiego i Gubernialnej Rady Opieki Społecznej, Naczelnika Wojennego Powiatu Płockiego i Naczelników Częściowych w Drobinie, Płońsku, Wyszogrodzie.

4. Niewielka ilość akt władz i urzędów administracyjnych szczebla powiatowego z okresu międzywojennego, na którą składają się m. in. zespoły: Starostwo Powiatowe w Płocku, Powiatowy Związek Komunalny w Płocku, Państwowy Zarząd Dróg Wodnych w Płocku, Okręgowy i Powiatowy Urząd Ziemski w Płocku oraz Powiatowy Urząd Ziemski w Sierpcu.

5. Nieliczne akta niemieckiej administracji cywilnej i wojskowej z okresu I i II wojny światowej tj.: Cesarsko-Niemieckiego Urzędu Powiatowego w Płocku (z lat 1915-1918 [1919]), Cesarsko-Niemieckiego Zarządu Cywilnego w Płocku (1915-1918), Cesarsko-Niemieckiego Zarządcy Przymusowego w Płocku (1916-1918), Komendantury Płock (1915-1916) oraz Starosty Płockiego z lat 1939-1945.

6. Akta terenowych organów administracji państwowej z okresu PRL-u tj. obszerna dokumentacja wytworzona przez Starostwa Powiatowe w Płocku, Gostyninie, Sierpcu, Powiatowe Rady Narodowe i Wydziały Powiatowe oraz Prezydya Powiatowych Rad Narodowych i Urzędy Powiatowe z terenu jak wyżej, a także prezydya gromadzkich rad narodowych powiatów: gostynińskiego, płockiego i sierpeckiego, gminne rady narodowe i urzędy gminne z terenu województwa płockiego. Materiały zawarte w ww. zespołach ilustrują proces kształtowania się nowego ustroju. Na uwagę zasługują także powiatowe urzędy ziemskie, zawierające pełną dokumentację realizacji dekretu o reformie rolnej oraz akta Okręgowego Urzędu Likwidacyjnego w Płocku.

7. Archiwalia instytucji wymiaru sprawiedliwości: sądów, prokuratur, notariatów, więzień. Wśród nich znajdują się akta spraw prowadzonych przez sądy: grodzkie, powiatowe, okręgowe i wojewódzki; księgi hipoteczne od 1765 r. założone dla nieruchomości miejskich i dóbr ziemskich z terenu powiatów: gostynińskiego, lipnowskiego, mławskiego, płockiego, rypińskiego i sierpeckiego oraz akta notarialne z lat 1808-1992 wytworzone przez kancelarie notarialne w: Gąbinie, Gostyninie, Płocku, Raciążu, Sierpcu, Wyszogrodzie i Państwowe Biuro Notarialne w Płocku i w Sierpcu. Oprócz tego w zasobie Archiwum znajdują się akta Więzienia Karnego w Płocku z lat 1918-1945 i Zakładu Karnego w Płocku z lat 1954-1997.

8. Akta stanu cywilnego z lat 1808-1912 z terenu powiatów: gostynińskiego, płockiego i sierpeckiego następujących wyznań: rzymskokatolickiego, ewangelicko-augsburskiego, mojżeszowego, prawosławnego, mariawickiego, mahometańskiego, mennonickiego i baptystów. Stanowią nieocenione źródło do badań demograficznych,

językoznawczych, osadniczych. W księgach metrykalnych niektórych parafii spotyka się sumariusze sporządzone w II połowie XIX wieku ze spisami osób urodzonych, zaślubionych i zmarłych kilka wieków wstecz tj. począwszy od końca XVI wieku.

9. Akta władz szkolnych i nielicznych szkół od początku XIX w. Szczególnie cenną pozycją są w tej grupie archiwaliów akta Naczelnika Płockiej Dyrekcji Naukowej z lat 1864-1914, zarządzającego szkolnictwem w guberni płockiej, czy Inspektora Szkolnego w Płocku z l. [1879] 1917-1939, a także akta Gimnazjum Męskiego w Płocku z lat 1819-1914 (dzisiejsze Liceum Ogólnokształcące im. St. Małachowskiego) i dziewiętnastowiecznego Gimnazjum Żeńskiego w Płocku - jednej z najliczniejszych szkół żeńskich rządowych w Królestwie Polskim.

10. Akta cechów, spółdzielni, instytucji finansowych i ubezpieczeniowych. Na uwagę zasługuje Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych w Gostyninie (1664, 1811-1939) wraz z jedynym zachowanym w zasobie płockiego archiwum państwowego dokumentem pergaminowym z roku 1664 oraz Towarzystwo Kredytowe Ziemskie. Dyrekcja Szczegółowa w Płocku (1826-1916) i Ubezpieczalnia Społeczna w Płocku (1934-1951).

11. Akta stowarzyszeń i związków, partii politycznych i ruchów społecznych. Wymienić tu należy obok znacznej liczby akt wytworzonych przez instancje partyjne Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej szczebla: wojewódzkiego, miejskiego, miejsko-gminnego, gminnego, zakładowego i podstawowe organizacje partyjne, akta zarządów płockich stowarzyszeń kombatanckich tj. Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych oraz Stowarzyszenia Polskich Byłych Więźniów Politycznych, a także nieliczne archiwalia: Komendy Hufca Płockiego Chorągwi Mazowieckiej ZHP w Płocku z lat 1916-1949 oraz Kierownictwa Powiatowego Narodowo-Socjalistycznej Niemieckiej Partii Pracy w w Płocku z lat 1939-1945.

12. Akta przedsiębiorstw i zakładów przemysłowych oraz instytucji gospodarczych. W skład tej grupy wchodzi zlikwidowane w wyniku procesu prywatyzacji płockie państwowe przedsiębiorstwa, m.in.: Mazowieckie Zakłady Rafineryjno-Petrochemiczne, Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego „PETROBUDOWA”, Płocka Stocznia Rzeczna, Fabryka Maszyn Żniwnych, Płockie Przedsiębiorstwo Robót Mostowych, Zakłady Mięsne, Płocki Kombinat Budowlany, Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego „COTEX”, Zakład Energetyczny, a także Towarzystwo Papierni „Soczewka” z lat 1848-1911.

Obok dokumentacji aktowej w skład zasobu wchodzi materiały fotograficzne, plakaty i druki ulotne, dokumentacja techniczna i geodezyjno-kartograficzna oraz nagrania Katolickiego Radia Płock z lat 2003-2008.

Zainteresowanych szczegółowym wykazem zespołów znajdujących się w zasobie AP Płock odsyłamy do ogólnopolskiej internetowej bazy danych Sezam:

<http://baza.archiwa.gov.pl/sezam/index.php>